

*Posudek na diplomovou práci předloženou k obhajobě na katedře psychologie
FF UK v září 2015.*

Téma práce: Diagnostika lexikálně-sémantické jazykové roviny v předškolním věku.

Diplomandka: Mgr. Veronika Malechová

Vedoucí práce: prof. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Oponent: PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.

Autorka předkládá k posouzení diplomovou práci, ve které se zaměřuje na řečový vývoj dítěte v prvních šesti letech jeho života a především na možnosti jeho diagnostiky u předškolního dítěte. Práce nasvědčuje o velmi kvalitní rešerši odborných zdrojů a to především v oblasti lingvistiky a psycholingvistiky, vývojové psychologie a psychologické metodologie. Volba citovaných klíčových a kvalitních českých i zahraničních zdrojů svědčí o autorčině dobrém vhledu do dané problematiky.

Cílem předložené práce je nejen situaci řečového vývoje mapovat a zkoumat, ale vytvořit základ pro v České republice využitelný diagnostický nástroj pro zjišťování řečové úrovně u předškoláků.

Práce je členěna klasickým způsobem na část teoretickou a empirickou. V části teoretické autorka věnuje pozornost 4 tématům, která na sebe vhodně logicky navazují. Nejprve se věnuje základním teoretickým koncepcím vývoje řeči (Piaget, Vygotskij, Chomsky...). Tento text, jeho stručnost a výstižnost svědčí o autorčině velmi dobré orientovanosti v této oblasti a také o velmi dobrém porozumění někdy dosti komplikovaným a nesnadným koncepcím a východiskům. V další kapitole podává stručný nástin předškolního věku s důrazem na psychologické kategorie, jež souvisejí především s řečovým vývojem. Ve třetí kapitole popisuje 4 základní roviny vývoje řeči: foneticko-fonologickou, lexikálně-sémantickou, morfologicko-syntaktickou a pragmatickou. Tuto část práce považuji za vyspělé interdisciplinární pojednání, ve kterém autorka prokazuje nejen dobrou psychologickou průpravu, ale také značné znalosti v oblasti lingvistické. V části poslední se zaměřuje na diagnostiku lexikálně – sémantické jazykové roviny. Zde se autorka pokouší utřídit stávající

výzkumy a jejich metody v ČR i v zahraničí. Osobně si tady cením toho, že jsou zmíněni jak výzkumníci zcela současní (Smolík) tak výzkumníci z relativně dávné historie (Příhoda). Třetí a především čtvrtou kapitolu lze považovat za těžiště teoretické části diplomové práce.

Empirická část logicky vhodně navazuje popisem Peabody Picture Vocabulary Testu, který byl vytvořen v roce 1959 manželi Dunnovými, prošel řadou úprav a zaměřuje se na hodnocení pasivní slovní zásoby u dětí od cca 30 měsíců věku do dospělosti. Každá jeho verze A i B má 228 položek rozdělených vždy do jednotlivých setů po 12 položkách. Cílem empirické části diplomové práce bylo adaptovat výše zmíněný test pro české prostředí a srovnat získané výsledky od 236 českých dětí s výsledky amerických dětí. Jednotlivé pracovní cíle autorka uvádí na str. 67 a jsou pečlivě a promyšleně formulované.

Získané výsledky jsou čtenáři přehledně zprostředkovány formou grafickou numerickou i verbální a interpretace výsledků autorkou opět potvrzuje předchozí výše uvedené hodnocení o její velmi dobré orientovanosti v daném tématu. O promyšlenosti její práce a o důsledném interdisciplinárním a komplexním přístupu svědčí též předložená diskuse v závěru DP včetně uvedených limitů stávajícího výzkumu.

Celkově lze shrnout, že přeložená práce zcela jistě naplňuje kritéria stanovená pro diplomové práce. Bylo by žádoucí, kdyby autorka dále pracovala na standardizaci PPVT4 pro českou populaci a také by bylo žádoucí alespoň některé části předložené práce publikovat v odborném tisku.

Práci plně doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

Praha 18.8.2015

Lenka Šulová